

6.1 Český jazyk a literatura – Vyšší stupeň osmiletého gymnázia a gymnázium čtyřleté

Časové, obsahové a organizační vymezení

Ročník	1.	2.	3.	4.
Hodinová dotace	4	4	4	4

Realizuje se obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura RVP G.

Realizují se tematické okruhy průřezových témat Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova a Enviromentální výchova.

Pro výuku je k dispozici odborná učebna vybavená didaktickou technikou.

Cílem předmětu Český jazyk a literatura je získání takových vědomostí a dovedností, které odpovídají vzdělávacímu obsahu a jsou v plném souladu s výstupy pro jednotlivá témata oboru Český jazyk a literatura.

Český jazyk a literatura v rámci mezipředmětových vztahů spolupracuje s dějepisem, základy společenských věd, cizími jazyky, hudební výchovou, výtvarnou výchovou, výpočetní technikou a vychází z průřezových témat Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Učitelé vedou žáky k trvalému osvojení učebních návyků a strategií – kompetence k učení.
- Učitelé učí žáky prezentovat výsledky své práce (referáty) – kompetence k učení.
- Učitelé učí žáky samostatně pracovat s různými zdroji informací a přistupovat k nim kriticky – kompetence k učení.
- Učitelé vedou žáky k tomu, aby získané poznatky dovedli tvořivým způsobem aplikovat – kompetence k řešení problému.
- Učitelé vedou žáky k samostatnému přemýšlení o problému a způsobech jeho řešení – kompetence k řešení problému.
- Učitelé učí žáky používat přesná vyjádření adekvátní situaci – kompetence komunikativní.
- Učitelé vedou žáky ke vzájemné ohleduplnosti a upevňování dobrých mezilidských vztahů – kompetence sociální a personální.
- Učitelé vedou žáky k plnění povinnosti a zodpovědnému přístupu k zadaným úkolům – kompetence k podnikavosti.
- Učitelé kladou důraz na mezipředmětové vztahy – kompetence k učení, kompetence občanská, kompetence k řešení problému.
- Učitel podporuje žáky v rozvoji digitální kompetence.

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

ROČ.	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
	<i>časové vymezení</i>	Žák:		
1.	Obecné poučení o jazyku a řeči <i>září - říjen</i>	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí pojem jazyk a řeč, objasní vztah myšlení a jazyka, charakterizuje základní etapy vývoje literárního jazyka, objasní vztah češtiny a slovanských jazyků 	<ul style="list-style-type: none"> Jazyk a řeč, myšlení a jazyk, národní jazyk a jeho útvary, čeština a slovanské jazyky, jazyková kultura, základní vývojové tendence 	CJ, Z, D Osobnostní a sociální výchova okruh Sociální komunikace
	Zvuková stránka jazyka <i>říjen - prosinec</i>	<ul style="list-style-type: none"> objasní základní pojmy z fonetiky a fonologie a vysvětlí jejich praktické využití 	<ul style="list-style-type: none"> Systém českých hlásek, zásady správné výslovnosti, prostředky souvislé řeči 	
	Grafická stránka jazyka <i>leden - březen</i>	<ul style="list-style-type: none"> prokáže na samostatném písemném projevu znalost zásad českého pravopisu 	<ul style="list-style-type: none"> Písmo, jeho vznik, vývoj a druhy, základní principy českého pravopisu 	
	Nauka o slohu <i>duben - červen</i>	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí vztah stylistiky k ostatním lingvistickým vědám objasní základní pojmy stylistiky vhodně využívá jazykové prostředky v závislosti na komunikační situaci používá základní útvary stylu prostěsdělovacího 	<ul style="list-style-type: none"> Styl a stylistika Styly spisovného jazyka 	Osobnostní a sociální výchova okruh Sociální komunikace
2.	Nauka o slovní zásobě <i>září - říjen</i>	<ul style="list-style-type: none"> v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky ovládá rozvrstvení slovní zásoby, používá vhodně jazykové prostředky spisovné a nespisovné orientuje se v jazykových příručkách 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba; práce s různými typy slovníků 	CJ práce se slovníkem
	Nauka o tvoření slov <i>listopad – prosinec</i>	<ul style="list-style-type: none"> orientuje se v různých způsobech vzniku a tvoření slov popíše slovtvornou a morfémovou stavbu slova 	<ul style="list-style-type: none"> Stavba slova 	CJ srovnání tvaroslovných odlišností
	Grafická stránka jazyka <i>prosinec - leden</i>	<ul style="list-style-type: none"> prokáže na samostatném písemném projevu znalost zásad českého pravopisu 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopis vyplývající ze stavby slova, pravopis vyplývající z tvarosloví, velká písmena, interpunkce 	

LITERÁRNÍ KOMUNIKACE

ROČ.	TÉMA	VÝSTUP	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY, PRŮŘEZOVÁ TÉMATA
1.	<i>časové vymezení</i> Základy literární vědy <i>září - říjen</i>	Žák: <ul style="list-style-type: none"> objasní základní literárněvědné pojmy, uplatňuje je při interpretaci literárního textu – nácvik začíná v 1. ročníku a prolíná všemi ročníky 	<ul style="list-style-type: none"> Základy literární vědy Jazykové, kompoziční a tematické prostředky výstavby literárního díla 	
	Starověká literatura <i>listopad - leden</i> Středověká literatura <i>leden - březen</i> Renesance a baroko <i>duben - květen</i> Klasicismus a osvícenství v české a světové literatuře, preromantismus <i>květen - červen</i>	<ul style="list-style-type: none"> charakterizuje základní období literárního vývoje ve světě i u nás rozezná základní žánry a uvede jejich příklady také na základě vlastní četby 	<ul style="list-style-type: none"> Periodizace literatury, vývoj světové a české literatury do počátku 19. století, významní autoři do počátku 19. století Vývoj literárních druhů a žánrů 	D kultura od antiky Mediální výchova
2.	Česká a světová literatura 19. století Česká literatura 1. poloviny 19. století <i>září – listopad</i> Romantismus <i>prosinec – leden</i> Realismus, naturalismus <i>leden – březen</i> Česká literatura 2. poloviny 19. století <i>březen – květen</i> Literatura 90. let 19. století <i>květen - červen</i>	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí specifčnost vývoje české literatury národního obrození a vyloží její postavení v kontextu literatury světové vystihne podstatné rysy základních period vývoje světové a české literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení 	<ul style="list-style-type: none"> Periodizace české literatury národního obrození Generace Dobrovského, Jungmanna Pojmy: romantismus a realismus, typizace Významní autoři 19. století Literární kritika a publicistika 19. století 	D národní obrození ZSV, Vv, Hv

3.	Světová a česká literatura na přelomu století <i>září</i>	<ul style="list-style-type: none"> vystihne podstatné rysy nových uměleckých směrů nezobrazovacích 	<ul style="list-style-type: none"> Periodizace literatury, vývoj světové a české literatury počátku 20. století Vývoj literárních druhů a žánrů Symbolismus, impresionismus, dekadence Anarchističtí buřiči 	D, ZSV Mediální výchova
	Světová a česká meziválečná literatura světová literatura <i>říjen – únor</i> česká literatura <i>únor - červen</i>	<ul style="list-style-type: none"> vystihne podstatné rysy základních period vývoje světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení vyloží postavení české literatury v kontextu literatury světové 	<ul style="list-style-type: none"> Tzv. „ismy“ v moderním umění Významní představitelé světové a české poezie, prózy, dramatu Žánrové členění meziválečné literatury Literární kritika a publicistika 	D, ZSV
4.	Světová a česká poválečná literatura světová literatura <i>září – listopad</i> česká literatura <i>prosinec - duben</i>	<ul style="list-style-type: none"> vystihne podstatné rysy základních period vývoje světové literatury, významných uměleckých směrů, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení na základě vlastní četby doloží základní rysy probíraných uměleckých směrů, popíše, jak se projeví v různých uměních, rozezná základní žánry a uvede jejich příklady samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl, vyhledává informace, třídí je a vyhodnocuje tvořivě využívá informací z odborné literatury, internetu, tisku a z dalších zdrojů, kriticky je třídí a vyhodnocuje, získané schopnosti tvořivě využívá v produktivních činnostech rozvíjejících jeho individuální styl 	<ul style="list-style-type: none"> Vývoj poválečné světové literatury Periodizace české poválečné literatury Významní autoři Vývoj literárních druhů a žánrů s důrazem na moderní literaturu Současná situace ve světě literatury Čtenářské kompetence 	D, Z, ZSV, IKT, CJ

		<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí specifičnost vývoje české literatury a vyloží její postavení v kontextu literatury světové		
--	--	---	--	--